

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 28. broj

11. srpnja 2024.

cijena 300 Ft

KRLEŽINI OSMAŠI

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

6. i 7. stranica

Državno natjecanje iz Narodopisa

3. stranica

Hrvatski dan na pečuškom sveučilištu

4. i 5. stranica

Hodočašće u Đud

15. stranica

„Ajmo na kavu“

Kad odrasteš na moru, znaš koliko je važna rečenica „Ajmo na kavu“. Na kavi se sklapaju poslovi, vode povjerljivi razgovori, dijeli tuga, veselje. Što se god zapetlja u našem životu, pokušava se otpetljati uz to zajedničko ispijanje kave. Dok u Americi ljudi sami ispijaju ogromnu kavu kako bi im pomogla u koncentraciji dok rade s nosom zabijenim u laptop, kod nas je kava vrlo mala, a razgovor dug. Jer nije kava samo kava, to je taj razgovor i jedno bez drugog ne ide.

Ljeto uvijek okrene novu stranicu života. Suncem obasjani svoje brige vidimo iz neke daljine. Problemi nam se čine manjim. Tomu nije uzrok samo ljetno sunce ni povjetarac koji nosi miris lavande, morskog zraka, a ni pjev cvrčaka uvečer. Razlog je za to stanka.

Uvučeni u vrtlog ubrzane svakodnevice u ponavljajućoj rutini cirkuliramo istim prostornim točkama, rješavamo iste zadaće, susrećemo iste ljude, zapinemo o probleme, nesuglasice, nerazumijevanja koja prerastaju u napetost i stres. A pod stresom ravnoteža nam je klizava, slika pred očima sve mutnija, rijetko možemo razabrati stvarno stanje stvari. U glavi nam nešto tupo kucka, u donjem dijelu trbuha nas steže i poručuje nam „Stani!“. Stani dok još nije kasno.

Jer kad stanemo i odmaknemo se od svega, uvidimo i lijepe stvari. Registriramo protekle uspjehe, što nas ispuni zadovoljstvom. Razmislimo i o tuđim perspektivama. Prag razumijevanja i optimizma nam je veći. Ljeti smo usporeniji, opušteniji, promišljeniji, ne proljećemo kroz trenutke, nego u trenutcima živimo. Ljeto je savršeno za tu neophodnu stanku tijekom koje punimo baterije. Podsjetimo se da su od jurnjave za zacrtanim poslovnim ciljevima u ponavljajućoj rutini važniji međuljudski odnosi. Nađimo vremena jedni za druge, razgovarajmo otvorena srca. Ajmo na kavu!

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Hrvatski navijači vole hrvatsku reprezentaciju i kad vodi i kad gubi. Vidjelo se to i na Euru 2024.“

Kad u rukama budete držali ovtjedni broj Hrvatskoga glasnika, europsko prvenstvo u nogometu polako, ali sigurno bližit će se kraju. Pred nama će biti tek finalna utakmica, koja se igra u Berlinu 14. srpnja u 21 sat.

Hrvatska nogometna reprezentacija svoj je put na prvenstvu počela igrom u skupini B sa Španjolskom, Italijom i Albanijom. Nažalost, dva osvojena boda u skupini nisu joj bila dovoljna za ulazak u daljnje nogometne okršaje. U šest skupina na ovogodišnjem Euru sudjelovale su 24 europske momčadi. Mjesec dana izvrsnog nogometa i emocija, pa čak i najvećih nogometnih zvijezda. Očaj kad promaše tako siguran jedanaesterac, a promaše ga i najveći... Vidjelo se da promaše i kad je baš taj pogodak najpotrebniji. Ali takav je nogomet. Igra. Talent. Sreća. „Kolo od sreće uokoli / vrteći se ne pristaje: / tko bi gori, eto je dole, / a tko dole, gori ustaje.“

Nakon više od neugodnog poraza od Španjolske na samom početku natjecanja hrvatska reprezentacija spremala se za susret s Albanijom, a u torbi su nosili tri teška španjolska pogotka. Albanci su bili u naletu i povelu, a Kramarić je izjednačio u 74. minuti. Dvije minute poslije slijedio je albanski autogol i naša neizmjerana radost. Ali utakmica je produžena i u 95. minuti primili smo gol za izjednačenje. Remi. Naše su nade polako počele tonuti.

Bila je to teška utakmica. „Dali smo sve od sebe... Okrenuli smo rezultat, ali i na samom kraju, vrlo nezgodno, primili pogodak... Ali još uvijek smo u igri. Još je uvijek sve u našim rukama“, izjavio je poslije utakmice izbornik Zlatko Dalić. Pobjeda nas je mogla držati na životu u toj nokaut-fazi. Nalazili smo se već na rubu ispadanja, što se nije dogodilo od Svjetskog prvenstva u Brazilu 2014. godine. U Leipzigu su Vatreni tražili pobjedu koja bi ih odvela u osminu finala. Čekala nas je Italija. Hrabro smo ušli u utakmicu posljednjeg kola s jednim jedinim bodom. Znalo se kako nas samo pobjeda može spasiti. I mislili smo da smo naučili kako je više nego nezgodno primiti pogodak u posljednjim sekundama utakmice.

Utakmica s Italijom bila je razigrana i pobjeda nam je već bila u džepu, reklo bi se. Ali smo zaboravili na to da se utakmica igra do posljednje sekunde. Najprije nismo razumjeli tolike žute kartone, a poslije ni produžetak od čak osam minuta. Bile su to kobne minute. Naročito 98. minuta, do koje je Hrvatska vodila 1 : 0 i imala siguran prolaz u osminu finala. I kad smo mislili da je sve u redu, primili smo pogodak. Izjednačenje s kojim su potonule sve naše nade. Završili smo nadmetanja u skupini s osvojena dva boda.

„Borili smo se kao lavovi do kraja. Nažalost, nogomet je s nama bio okrutan, danas pogotovo, ali i zadnju utakmicu. Primili smo dva gola u zadnjim sekundama. To je nogomet. Nekada ti donese puno sreće, nekada puno tuge“, rekao je kapetan nogometne reprezentacije Luka Modrić nakon utakmice. Ovog puta nebo nam nije bilo naklonjeno. Ispali smo s europskog prvenstva. Osvrnuvši se na poraz, Zlatko Dalić je rekao: „Ja sam izbornik šest godina i devet mjeseci. Sve su bili samo uspjesi, radost i sreća. Prije sedam-osam godina Hrvatska je igrala više utakmica na praznom nego punom stadionu. Za šest godina napravili smo svjetsku nogometnu velesilu. Postali smo simbol nacije. Dovedi smo preko 100 tisuća ljudi u Berlin, Hamburg i Leipzig. Postali smo sinonim nacije. Nije sve u medaljama i pobjedama, ima i u tome nešto. Kad kažem mi, tu mislim na predsjednike saveza, Šukera i Kustića, igrače, stožer i neki mali djelić mene. Nema tu mjesta kritici, ovi igrači zaslužuju samo hvalospjeve. Svi koji ih kritiziraju moraju ustati kad govore o njima i hrvatskoj reprezentaciji. Ovo se moralo dogoditi. Jesmo razočarali i napravili neuspjeh, ali život ide dalje. Ne može sve biti samo uspjeh.“

Idemo dalje. Stalno se ne može pobjeđivati, zar ne? A hrvatski navijači vole hrvatsku reprezentaciju i kad vodi i kad gubi. Vidjelo se to i na Euru 2024. Sto tisuća navijača u Njemačkoj bilo je uz hrvatsku reprezentaciju. Lopta je okrugla, a nas čekaju novi okršaji. Nove generacije i nove pobjede.

Branka Pavić Blažetin

Nagrađeni na Državnom natjecanju Narodopis – likovni natječaj i fotografsko natjecanje

Nagrade s Državnog natjecanja Narodopisa – fotografsko natjecanje nacionalnih manjina i Narodopis – likovno natjecanje nacionalnih manjina za školsku godinu 2023./2024. svečano su dodijeljene 29. svibnja u Srpskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji, đlačkom domu i knjižnici „Nikola Tesla“. Organizator natjecanja bio je Pedagoški obrazovni centar za nacionalne manjine Ureda za školstvo, a djeca svih uzrasta mogla su se natjecati u kategoriji likovnog natječaja i u kategoriji fotografskog natječaja. Povelje je dobilo 18-ero učenika koji su osvojili prvo mjesto, a ostali (njih 49) su nagrađeni. Priznanja je nagrađenim učenicima uručio predsjednik Ureda za školstvo Sándor Brassói.

Cilj je natjecanja bio predstaviti duhovnu kulturu, običaje i lokalne tradicije zakonom priznatih narodnosti (bugarske, grčke, hrvatske, njemačke, romske, rumunjske, srpske, slovačke, slovenske) s pomoću sredstava likovne umjetnosti ili fotografije. Na natječaj svoje je radove poslalo 974 djece iz 94 ustanove, a organizatori su za program svečane dodjele nagrada priredili i izložbu najboljih radova.

Na Državno natjecanje Narodopis – likovno natjecanje nacionalnih manjina oduzvali su se brojni učenici i škole, a među njima i učenici koji pohađaju nastavu hrvatskog jezika i književnosti u nekoj od školskih institucija u Mađarskoj. To su polaznici vrtića, učenici i nastavnici iz HOŠIG-a, polaznici škole Miroslava Krleža, osnovne škole iz Salante, Osnovne škole „Mihovil Naković“ iz Koljnofa, osnovne škole iz Gare, osnovne škole iz Lukovišća...

Uz nagrade Pedagoškog obrazovnog centra za nacionalne manjine Ureda za školstvo dodijeljene su i posebne nagrade (povelje) u svim kategorijama koje je osiguralo Uredništvo časopisa „Barátság“ u povodu njihova jubileja – 30 godina postojanja.

Posebnu nagradu za crtanje dobila je polaznica HOŠIG-ova vrtića Jana Đurić (Kraljeva kći. Antal Sándor Dániel (Troglavi zmaj) osvojio je treće mjesto u kategoriji vrtića, a učenica 8. razreda Lilla Bengyeszokov (Tajanstvena Šokica) dobila je posebnu nagradu časopisa „Barátság“. Lídia Stegfű (Hrvatica u zagrljaju prirode), učenica 6. razreda osnovne škole iz Salante, osvojila je prvo mjesto. Jászmin Píri (Hrvatice u šetnji poljem trske), učenica 6. razreda osnovne škole iz Salante, osvojila je posebnu nagradu.

Učiteljica Biserka Brindza i Hanna Puskás

U kategoriji likovnog natjecanja posebnim priznanjima od hrvatskih natjecatelja nagrađeni su i šestogodišnji Péter Hideg iz Hrvatskog vrtića „Miroslav Krleža“ (Škrinja s blagom). Uz spomenute tu je bila i Elinor László.

Učenica 8. razreda koljnofske čuvarnice i škole „Mihovil Naković“ Hanna Puskás na Državnom natjecanju Narodopisa – fotografsko natjecanje nacionalnih manjina dobila je posebnu nagradu (povelju) za fotografiju „Hodi simo!“. Učenica 7. razreda lukoviške osnovne škole Gréta László osvojila je posebno priznanje. Učenik osnovne škole iz Gare Zalán Osztrogonác osvojio je posebnu nagradu u kategoriji fotografskog natjecanja.

Kršul i Blažetin

Péter Hideg s mamom

Svečana dodjela državnih nagrada OKTV za školsku godinu 2023./2024.

U budimpeštanskoj gimnaziji Zsigmonda Móricza 31. svibnja srednjoškolicima su svečano dodijeljene državne OKTV nagrade za školsku godinu 2023./2024. U kategoriji hrvatskog jezika i književnosti nagrade je primilo troje srednjoškolaca iz Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“ iz Pečuha. Treće mjesto osvojila je Danica Kovács, drugo mjesto Ivan Geraskin, a prvo mjesto osvojila je Angelika Kiefer. Nagrade je uručila zamjenica državnog tajnika za javno obrazovanje dr. Katalin Balatoni.

Kršul Ivan Geraskin, Danica Kovács i Angelika Kiefer

Hrvatski dan na pečuškom sveučilištu

Sveučilište u Pečuhu okreće se u svojim razmišljanjima i projektima prema Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, što su potvrdili i ovogodišnji Dani zapadnog Balkana Sveučilišta u Pečuhu. U tom kontekstu i rektor Sveučilišta Pečuh Attila Miseta naglašava važnost suradnje ključnih institucija i tvrtki u spomenutoj regiji.

U školi Miroslava Krleže

U Sklopu Dana zapadnog Balkana 7. svibnja predstavila su se sa svojim kulturnim programima partnerska Sveučilišta iz Bosne i Hercegovine (Sveučilište iz Sarajeva, Sveučilište iz Tuzle, Sveučilište iz Mostara i Sveučilište iz Banja Luke), a 8. svibnja i partnerska Sveučilišta iz Republike Hrvatske (Sveučilište „Josip Juraj Strossmayer“ iz Osijeka i Sveučilište Sjever). Tijekom spomenuta dva dana predstavnici visokih učilišta sudjelovali su u sportskim natjecanjima i kulturnim programima u sklopu manifestacije, a razgovaralo se i o moguć-

nostima razvoja stručno-znanstvene suradnje između sveučilišta. Dana 8. svibnja održana je godišnja skupština udruženja „Pannon EGTC“, koja je prihvatila i program suradnje Sveučilišta Pečuh sa sveučilištima u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj. Predstavnici spomenutih hrvatskih Sveučilišta na Godišnjoj Skupštini Europske grupacije za teritorijalnu suradnju Pannon predstavili su svoj interes, očekivanja, ali i doprinos pridruživanja ovoj grupaciji čiji su članovi jedinice regionalne i lokalne samouprave s obiju strana pograničnog po-

dručja te je u procesu širenje partnerstva prema sveučilištima koja su, osim svojeg primarno visoko obrazovnog rada, predstavljena kao nukleusi znanja, tehnologija, inovacija i razvoja. Prvi konkretni projekti i aktivnosti očekuju se u rujnu ove godine.

Na početku Hrvatskog dana u Pečuhu održan je okrugli stol predstavnika triju institucija na kojemu se detaljnije razgovaralo o mogućim zajedničkim projektima, internacionalizaciji i proširenju suradnje.

Rektor pečuškog sveučilišta Attila Miseta naglasio je: „Sveučilište u Pečuhu ima dugogodišnje odnose s institucijama koje su jučer i danas posjetile našu instituciju i naš grad. Iako naša suradnja zbog prirodne zemljopisne blizine seže u daleku prošlost, svakako se može pojačati kako u intenzitetu tako i u područjima koja očekuju vlade ovih zemalja. Trenutačno radimo neku vrstu monitoringa kako bismo vidjeli koji su potencijalni odnosi suradnje koje trebamo podržavati.“ Miseta je naglasio zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom i vjeru kako povezivanje i suradnja otvaraju mnoga vrata za sve, a osobito studente ovih sveučilišta.

Državni tajnik zadužen za teritorijalni razvoj Gábor Mayer istaknuo je blisku suradnju sa Sveučilištem u Pečuhu na razvojnom programu južnog Podunavlja.

Sastanak na Sveučilištu u Pečuhu

Razgovaralo se o mogućim zajedničkim projektima

Dodao je: „Pred nama je još puno zadataka za provedbu ove strategije, u kojoj važnu ulogu mogu odigrati ne samo Sveučilište u Pečuhu nego i sveučilišta preko granice. S obzirom na to da, baš kao i u južnom Podunavlju, s druge strane granice, na hrvatskim prostorima, nalazimo područja s takvim karakterom, takvim prirodnim i društvenim značajkama i gospodarskom strukturom, da su razvojni izazovi slični pograničnim područjima Baranjske i Šomođske županije.“

Treba što ozbiljniju pozornost posvećivati jačanju razvoja ovih regija, fluktuaciji

Sportski dio programa

Bogatstvo hrvatske tradicijske pjesme

radne snage te zaustavljanju negativnih demografskih procesa poput iseljavanja mladih. Državni tajnik naglasio je kako se to može ostvariti kroz gospodarski razvoj regije, razvoj infrastrukture i putem programa prekogranične suradnje. Istaknuo je kako povezivanje hrvatskih i mađarskih sveučilišta može doprinijeti razvoju cijele regije.

U središtu Hrvatskog dana bio je naglasak na jačanju odnosa između sveučilišta koja sudjeluju. Predstavnici Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Sveučilišta Sjever razgovarali su sa svojim kolegama sa Sveučilišta u Pečuhu o potencijalnim suradnjama i budućim pothvatima. Na događanju važno je bilo istraživanje načina za međusveučilišnu suradnju u različitim područjima, uključujući obrazovanje, istraživanje i programe razmjene studenata. Razmjenom ideja i stručnosti sveučilišta nastoje obogatiti akademska iskustva i stvoriti prilike za zajednički rast i razvoj.

Uz razgovore o mogućnostima razvoja stručno-znanstvene suradnje triju institucija događanje je obogaćeno sportskim i kulturnim programom, izjavio je rektor Sveučilišta Sjever prof. dr. sc. Marin Milković. Prorektor za međuinstitucijsku suradnju osječkoga Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera prof. dr. art. Robert Raponja naglasio je dosadašnju suradnju sa Sveučilištem Pečuh, ali i s institucijama hrvatske zajednice u Pečuhu. S njim su okruglom

stolu nazočili i prorektor za organizaciju i ljudske resurse Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera prof. dr. sc. Damir Matanović i prorektorica za znanost, tehnologije, projekte i međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Sonja Vila.

U školi Miroslava Krleža

Uz sportsku održana je i kulturna manifestacija koja je prikazala bogatu baštinu i tradiciju Hrvatske. Naime, u sklopu Hrvatskog dana održan je i kulturni program u Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža“ u Pečuhu gdje su predstavnici Sveučilišta Sjever i predstavnici Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera iz Osijeka proveli publiku kroz bogatstvo glazbenog stvaralaštva. U kulturnom programu predstavili su se doc. mr. art. Ivan Batoš na klaviru te mezzoso-

pranistica izv. prof. art. Sofija Cingula i glazbenica Nina Šešić Mežnarić, koje su uz pratnju izvele tradicijske pjesme i komponirane skladbe hrvatskih skladatelja Ive Flogela, Ivana Matetića Ronjgova, Luje Šafraneka i Borisa Papandopula. Osim njih nastupili su sopranistica mag. mus. Anja Papa Peranović i klaviristica mr. art. Renata Karša, koje su izvele skladbe Ivana pl. Zajca, Dore Pejačević, Josipa Hatza i Tomislava Uhljaka.

U sportskom dijelu programa Hrvatskog dana na Sveučilištu Pečuh organizirane su razne aktivnosti, uključujući Kup prijateljstva u košarci 3 – 3 i Kup u malom nogometu. Ta sportska događanja pružila su priliku studentima s različitih sveučilišta da se okupe, natječu i izgrade druženje na terenu.

Hrvatski dan u Pečuhu bio je prilika za povezivanje dobrih praksi, promociju kulturnih bogatstva Republike Hrvatske, širenje prijateljstva među studentima triju institucija te razvoj buduće suradnje.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Szabolcs Csontos

OPRAŠTANJE KRLEŽINIH OSMAŠA

„Možda se još ne čuje naš glas i korak nam je možda nesiguran, ali krenuli smo. Želimo ljepotu, dobrotu i osjećamo kako naša vjera ima krila!”

Svi zajedno na pozornici

U mirisu lavande kupala se škola osunčana mladošću i ljepotom. Dvadeset i devet učenika 8. razreda Osnovne škole „Miroslav Krleža” svečanim programom, koji su pripremili sa svojom razrednicom Maricom Dudaš Gyöngyös, 14. lipnja simbolično se oprostilo od osnovnoškolskih klupa. Dio njih svoje srednjoškolsko školovanje nastavit će u Gimnaziji „Miroslav Krleža”, a dio njih u drugim srednjoškolskim ustanovama. Ispratili su ih simbolično svi učenici, a posebno učenici sedmog razreda, te roditelji, bake i djedovi, prijatelji...

no graditi svoju budućnost. Ponesite sa sobom vrijednosti koje ste ovdje naučili: upornost, marljivost, međusobno poštovanje i ljubav kao i ponos na svoj hrvatski identitet.”

Ulaz u školu, svečano okićena aula i pozornica, mnoštvo ljudi. Cvijeće u učionici 8. razreda i posljednji sat s razrednicom. Sedmaši s cvijećem u rukama strpljivo čekaju, a oni malo mlađi na dvorištu čine špalir kojim će proći slavljenici opraštajući se od škole. Na svojem putu zastali su kraj spomen-ploče preminulom ravnateljju Gáboru Gyórváriju i položili cvijet. Nastavili su put prema auli i pozornici

Ravnateljica škole Janja Živković Mandić rekla je i: „Škola nije samo mjesto gdje učimo, stječemo znanje nego i zajednica u kojoj se sklapaju prijateljstva i jača naš nacionalni identitet. Tijekom godina provedenih ovdje svi ste bili dio jedinstvenog obrazovnog procesa koji nije bio usmjeren samo na učenje nego i na njegovanje i jačanje vašeg hrvatskog nacionalnog identiteta. Uloga Hrvatskog školskog centra Miroslava Krleže u oblikovanju nacionalnog identiteta izuzetno je važna. Unutar zidova ove škole niste samo stjecali znanja iz različitih predmeta nego ste se upoznali i s kulturom, jezikom i tradicijom vaših predaka. Sigurna sam da ćete, bez obzira na to koju karijeru odaberete, nastaviti s radošću, odlučnošću i upornošću jer svaki od vas posjeduje jedinstvene talente i sposobnosti. Svi ste posebni, a svaka vaša osobina doprinosi šarenoj zajednici koju zajedno stvarate. Kako zakoraćujete u sljedeću fazu svojih života, nikada ne zaboravite vrijednosti i lekcije koje ste

Ravnateljica škole Janja Živković Mandić obratila se učenicima

Ravnateljica škole Janja Živković Mandić u svojem je govoru između ostaloga izjavila: „Znanje i iskustva stečena ovdje pružaju vam čvrste temelje na kojima možete sigurno

koja je toga dana bila njihova. Dočekala ih je pjesma učenika 7. razreda. Nazočili su i ugledni gosti, među njima generalni konzul Drago Horvat te predsjednik HDS-a Ivan Guban.

ovdje stekli. Neka vam te vrijednosti budu kompas koji će vam pomoći da se snađete u svijetu i koji ćete ponosno predstavljati gdje god se našli. Suočite se hrabro s izazovima koji su pred vama i vjerujte da ste sposobni ostvariti svoje snove. Bilo da vas zanimaju sport, umjetnost, znanost ili bilo koje drugo područje, budite uvijek ustrajni i strastveni. Vaši dosadašnji uspjesi dokaz su da imate sve što je potrebno za uspjeh. Bez obzira na to kojim putem krenete, uvijek ponosno čuvajte ljubav prema hrvatskom jeziku, kulturi i tradiciji. Neka vam uspomene i iskustva stečena ovdje budu vjerni pratitelji koji će vas uvijek podsjećati tko ste i odakle dolazite. Neka vaša budućnost bude ispunjena dobrim prilikama i radostima. Ponesite sa sobom uspomene, prijateljstva i znanje stečeno ovdje i iskoristite ih za stvaranje još većih vrijednosti u svojim životima."

S razrednicom Maricom Dudaš Gyöngyös

Otpjevali su skladno svi zajedno pjesmu „Kad se prijatelji rastaju“, a u ime 7. razreda od slavljenika se oprostila učenica Paula Berisa. Stihove su kazivali Adam Nagy i Botond Resál, od profesora su se oprostile Nikolett

Bánki i Mira Zsifkó, a solo su pjevale pjesmu „Fala“ Jeva Erman i Réka Sztanics. Nije izostao ni cvijet zahvale nastavnicima. Toplim riječima upućenim roditeljima suze u oku izazvali su Mira Kántor i Mirko Kitanics.

Slijedio je buket lavande kao poklon roditeljima. Otpjevali su zajedno i pjesmu na mađarskom jeziku „Mesélek a bornak“, a nije izostala ni kratka projekcija fotografija sa zabilježenim trenutcima zajedništva.

Potom su ravnateljica Janja Živković Mandić i razrednica Marica Dudaš Gyöngyös predale diplome osmero najzaslužnijih učenika. To su: Ádám Nagy, Botond Resál, Nikolett Bánki, Réka Sztanics, Milán Krizsics, Natália Gáll, Mirko Kitanics, Mira Kántor. I nakon svega udžbenike, bilježnice i sve ostale knjige iz kojih je sve naučeno trebalo je spakirati u veliki, veliki kofer i krenuti na put. Na put na koji ih je ispratila razrednica i mnoštvo okupljenih u auli Hrvatske škole „Miroslav Krleža“.

Branka Pavić Blažetin

Završni kulturni program u Santovačkoj hrvatskoj školi

Već po tradiciji prije kraja školske godine učenici Santovačke hrvatske škole u srijedu 29. svibnja predstavili su se prigodnim kulturnim programom. U mjesnom Kulturnom domu okupili su se brojni roditelji, bake i djedovi. Učenici od 1. do 8. razreda obradovali su ih splotom šokačkih dječjih igara, plesova i pjesama u pratnji učitelja glazbenog odgoja Zorana Barića na harmonici, zatim dvojezičnim kazivanjem prigodnih stihova, mađarskim plesom i igrokazom „Plečkave žene“ na mađarskom jeziku. Nisu izostali ni članovi školskog tamburaškog orkestra pod vodstvom Attile Csurajija koji su izveli omiljene bunjevačkohrvatske i šokačkohrvatske melodije. Osim ravnateljice Marije Žužić Kovács i doravnateljice Marijane Jakošević progra-

Učenici nižih razreda kazuju stihove na hrvatskom jeziku

mu su nazočili santovački načelnik Gábor Varga, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković i bivši ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin.

S. B.

TJEDAN VRIJEDNOSTI U ŽELJEZNOJ ŽUPANIJI

Od 12. do 19. svibnja u organizaciji Željezne županije održale su se u 26 naselja različite aktivnosti. Pokazalo se i moglo vidjeti kako imamo bogatu i šaroliku kulturu. Narda je također bila jedna od lokacija gdje su se 17. svibnja organizirali različiti programi.

U 17 sati započeo je program u nardarskoj crkvi. Glavni celebrant misnoga slavlja bio je domaći župnik Tamás Köbli. Svetu misu glazbeno su oblikovali Pjevački zbor „L-stavica“ i TS „Žgano“ iz Narde. Nardarska crkva napunila se vjernicima koji su bili različitih godina. Točnije, bile su zastupljene sve generacije. U svojoj je propovijedi župnik naglasio koliko i kako nismo svjesni vrednota oko sebe jer je sve što je oko nas od sebe razumljivo, prirodno. Trebaju nam priredbe i programi na kojima posvećujemo pozornost svemu što nas okružuje, što smo mi. Budimo jedni drugima važni, bitni, budimo jedni drugima vrednota.

Najmlađi na svetoj misi

Nije slučajno da je program u Nardi započeo sa svetom misom. Gradišćanski Hrvati, a možemo reći Hrvati uopće, uvijek su bili usko povezani s vjerom i Bogom. Za nas je oduvijek vjera koju prakticiramo svaki dan bila važna. Misno slavlje bilo je na hrvatskom jeziku, ali i sve pjesme i molitve. Zahvaljujemo gospodinu župniku Tamásu Köbliju, koji od prvog dana svoje službe u Pinčenoj dolini služi svete mise na materinskom hrvatskom jeziku. Zahvaljujući domaćem kantoru Zoltánu Pezenhofferu, zboru i tamburašima uživali smo u hrvatskim duhovnim melodijama.

Folkloriši iz Narde s učiteljem Rajmundom Filipovićem

Nakon svete mise na programu su bili najmlađi tamburaši, koji tek godinu dana vježbaju sviranje. Voditelj je ekipe Rajmund Filipović, koji svaki tjedan oduševljava mališane koji uživaju u glazbi. Mali svirači oduševili su i vjernike u crkvi te su imali velik uspjeh ne samo u sviranju nego i u pjevanju. Nakon svirke mogli smo doznati zanimljive činjenice, legende o nardarskoj crkvi. Predavanje nardarskog etnologa pažljivo su slušali svi prisutni jer su svi

U mjesnoj crkvi ima se što naučiti

TRENUTAK ZA PJESMU

Momu domu i rodu

Bijedna zemljo! stánu strásti rata,
Za kom tuđin tako rado grabi,
Premda nemaš blaga niti zlata,
Nit što ruke il um k sebi vabi!

Bijedna zemljo, kojoj suđeno je,
Od početka naseljenja svoga
Trpit muke, svađe, krivnje, boje,
Kô da nema neba pravednoga!

Bijedni rode, slugo ljudske sile,
Kog domaćin i tuđin proganja,
Premda ruke višnje su usadile
U te sjeme čovječanskog zvanja!

Bijedni rode, koji vijek ljute zmije
Rodio si iz tvoje utrobe,
Kojih ždrijelo krv ti djece pije,
Kojih otrov pređa truje grobe!

O ti zemljo, moja domovino,
Kuju tuđin morem krvi omasti,
O moj rode! biće kom nevino
Uzrok poda sve dubljoj propasti!

Nosite još malo tuge vaše
Koje dugo trpite nekrivi;
Znane muke nek vas već ne plaše,
Dok još višnji bog i pravda živi.

Ivan Kukuljević

Mališani iz vrtića u Nardi sa svojim odgajateljicama

doznali nešto novo o domaćoj crkvi. Program se nastavio u kulturnom domu, koji je bio pun Nardaraca koji su došli vidjeti domaće nardarske vrijednosti. Prvi su na pozornici bili mališani iz vrtića. Bilo je lijepo čuti i vidjeti njihov program. Njihove hrvatske pjesme i plesovi imali su velik uspjeh. Druga generacija koja je pokazala

Programu je nazočio župan Željezne županije, koji je bio presretan što se okupilo mnoštvo ljudi. Vidio je živu hrvatsku zajednicu i čestitao svima koji su veleposlanici hrvatske kulture u županiji.

Nakon kulturnog programa bilo je druženje i čašćenje proizvodima iz mikroregije.

Prepun Dom kulture

Vješti plesači

svoje znanje bili su nardarski plesači i plesači iz osnovne škole iz Gornjega Četara. Kao i u Nardi, tako i u toj školi plesače vodi učiteljica Veronika Pezenhoffer. Njoj smo jako zahvalni što svaki tjedan vježba male u nardarskom kulturnom domu. Također je bilo lijepo vidjeti da se narodnosna škola zahvaljujući učiteljici priključila programu. Zbor „Lastavica“ dao je svoj doprinos ne samo u crkvi nego i u kulturnom domu. Zahvalni smo svim pjevačicama, a posebno voditeljici Barbari Békési-Bošić, što su nam na svim priredbama od pomoći jer tako šire hrvatsku kulturnu baštinu mjesta i baštinu Hrvata u Mađarskoj. Svoj doprinos dali su i tamburaši, tj. TS „Žgano“. Oni su svojim glasovima i melodijama oduševili publiku te razveselili sve prisutne.

Bilo je stvarno lijepo vidjeti bogatstvo južnogradišćanskog sela koje broji otprilike 500 stanovnika. Možda ponekad i nije važan broj... Puno je važnije to da selo ima ljude koji žele raditi za opće dobro, kojima je stalo do hrvatske kulture, hrvatskoga kao materinskog jezika i hrvatskog identiteta. Pokazala se jedna živa zajednica koja nije zaboravila svoje korijene, koja čuva svoj jezik i tradicije. Hvala, dragi Nardarci.

Kristina Glavanić • Foto: Organizatori

Bogatstvo...

Sveta misa u Nardi s tamburašima i pjevačima

HOŠIG-ov igrokaz „Mama je kriva za sve“ gostovao u Starom Budimu

U organizaciji Hrvatske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera 11. lipnja na sceni Esernyő's gostovao je hrvatski dječji igrokaz „Mama je kriva za sve“ u izvedbi dramske družine HOŠIG-a. Igrokaz je nasmijao i oduševio prepuno gledalište te pokazao koliko talentirane djece pohađa tu školu. Članovi dramske družine učenici su od 5. do 8. razreda osnovne škole koji pod vodstvom učiteljice Klare Bende-Jenyik prirede jedan igrokaz godišnje. Praizvedba igrokaza bila je u HOŠIG-u 23. travnja 2024. godine. Dramatizirani ulomak istoimenog romana Zorana Pongrašića pokazuje zrcalo našem životu u doba digitalizacije. Članovi dramske družine rado zapjevaju, ovaj put hitove grupe Magazin.

Klara Bende-Jenyik smatra da je tema igrokaza aktualna te da je važno govoriti o tome kako mladi doživljavaju virtualni svijet i digitalizaciju. Reče i kako sama priča pokazuje do kakvih pustolovina može doći kad jedna samohrana majka, umjetnica koja ne živi skroz na Zemlji, koja je preopterećena, slučajno pošalje svojeg sina u školu u nedjelju. Sin majku okrivljuje za sve, kako kaže i naslov knjige. Predstava u zrcalu pokazuje i naše obiteljske prilike. Internet nije samo za zabavu, može biti vrlo koristan, s pomoću njega možemo nekome pružiti pomoć. Na kraju roman završava sretno te pokazuje da ponekad i neki pogrešan postupak može imati pozitivan rezultat. Igrokaz je trajao

HOŠIG-ovi glumci

Klara Bende-Jenyik i Attila Szoboszalai

35 minuta, a Klara Bende-Jenyik, znajući tko su članovi dramske družine, tražila je roman koji može dramatizirati i prilagoditi četrnaestočlanoj družini. Budući da u romanu nije bilo dovoljno uloga, neke su dodatno stvorene. Klara Bende-Jenyik također je

u igrokazu željela pokazati koliki pjevački talent učenici imaju, pa je u priču uklopila pjevačke dijelove.

Glavne uloge dvaju sestara tumačile su Lilla Benedjeskov i Jasminka Tábori. Lilla smatra da je važno biti oprezan kod korištenja društvenih mreža, ali su dobre jer preko njih možemo lako biti u kontaktu s obitelji i prijateljima koji žive daleko. Njezina partnerica u igrokazu Jasminka Tábori na pitanje kako se poistovjetila sa svojom ulogom kaže da uživa u glumi te da joj uloga ne mora biti u potpunosti osobno slična – izazov je odglumiti upravo nekoga tko ti nije sličan. Jasminka kaže da su probe protekle jako dobro, čemu je dodatno doprinijelo i

to što su ona i Lilla i u privatnom životu najbolje prijateljice.

Obično se krajem travnja na Danu kružoka u HOŠIG-u predstavi novi igrokaz svake godine. Klara Bende-Jenyik kaže kako je zbog roditelja, koji smatraju da je šteta da se igrokaz odigra samo jedanput s obzirom na to koliko su se djeca dugo pripremala i učila tekst (pola godine), došla na ideju da pokušaju pronaći prostor izvan škole. „Attila Szoboszalai izišao mi je u susret, tj. Hrvatska samouprava Starog Budima – Bekašmeđera, koja je organizirala ovaj nastup. Mislim da je ova prostorija fantastična, ima odličnu akustiku, pa su se svi dobro čuli. Jako sam zadovoljna“, ističe Klara Bende-Jenyik.

Kršul

ANDZABEG – U organizaciji Grčke samouprave Andzabega 1. lipnja održana je manifestacija „Ófalusi városi ünnep“. Program je započeo povorkom narodnih nošnji Ulicom Mély te se nastavio na otvorenoj pozornici gdje su nastupili predstavnici njemačke, ukrajinske, poljske, grčke, slovačke i hrvatske narodnosti. Hrvate je predstavio andzabeški KUD „Igraj kolo“, koji je nastupio s tukuljskim južnoslavenskim plesnim ansamblom. Pokrovitelj događanja bila je Mjesna samouprava Andzabega i Fond „Gábor Bethlen“.

KUD „Igraj kolo“ (Foto: Facebook – A. H.)

Deseta obljetnica Židanskih zvjezdica

Dječja i omladinska plesna i tamburaška skupina „Židanske zvjezdice“ 17. svibnja svečanim je programom u domu kulture u Hrvatskom Židanu obilježila svoj deseti jubilej rada. Mnogobrojne okupljene pozdravila je voditeljica skupine Krisztina Pántos Kovacs, a potom je slijedio program Židanskih zvjezdica.

Napomenimo kako su svoju petu obljetnicu Židanske zvjezdice 2017. godine također obilježile svečanim programom te knjigom i CD-pločom „Kad sam bila mala...“. Ta izdanja sadržavaju hrvatske običaje Hrvatskog Židana i susjednih hrvatskih sela, dječje pjesme i dječje igre.

Dječja i omladinska plesna i tamburaška skupina „Židanske zvjezdice“ utemeljena je 2014. godine radi čuvanja mjesnih hrvatskih običaja i hrvatskih običaja susjednih hrvatskih sela, narodnih pjesama, igara za djecu, sve u cilju čuvanja hrvatske kulture. Asimi-

Židanske zvjezdice, ponos Hrvatskog Židana

Iskusni stariji svirači pomažu budućim majstorima

lacija, sve veći broj mješovitih brakova, novi useljenici u selo koji nemaju vezu s hrvatskim jezikom i kulturom zadali su kao zadaću osnivanje dječje skupine kako bi se i izvan vrtića i škole pružila mogućnost usvajanja hrvatske kulture i dala mogućnost za njezino očuvanje. Rad je počeo u svibnju 2014. godine s osam mališana, a danas Židanske zvjezdice imaju 32 člana u dobi od 3 do 18 godina. Nisu to samo djeca i mladi iz Hrvatskog Židana nego i iz Prisike, Kisega, Čeprega. Redovito sudjeluju na adventskim koncertima i kazališnim predstavama te su dosad imali više tuzemnih i inozemnih nastupa. Tu je i tamburaška sekcija. Svake godine imaju svoj kamp koji se održava u nekom od hrvatskih sela njihova kraja. Idu na izlete: posjetili su Pečuh i školu Miroslava Krležu, Mohač i tamošnji Muzej „Dorottya Kanizsai“. Članovi su sudjelovali i na Ljetnoj školi tambure u Orfúu.

Za svoj su kulturni rad Židanske zvjezdice 2018. godine dobile nagradu „Répce-Vidék Nyiló Virágai“. Sastav stalno ima nove ciljeve i nove zadatke. Tako na molbu mjesnog

župnika od jeseni svake treće nedjelje sudjeluju na svetim misama za mlade koje se održavaju na hrvatskom i mađarskom jeziku. Ogleđaju se i u pop-glazbi. Danas Židanske zvjezdice djeluju na tri umjetnička polja: narodni ples, tambura i pop-glazba.

Kroz program gledatelje je vodila voditeljica židanskoga doma kulture Mirjana Steiner. Najprije su na scenu izašli najmlađi, koji su uz pratnju tamburaša Židanskih zvjezdica izveli dječje igre pod naslovom „Sunce dođi...“. Te igre, skupljene u Hrvatskom Židanu i Prisiki, u koreografiji su pokazale brojalice i pjesmice i ukazale na to kako se nekad živjelo u skladu s prirodom i kako su se djeca igrala u prirodi i na polju. Slijedili su mali tamburaši, a nakon njih mali i malo veći plesači s plesnom koreografijom „Kad sam bila mala...“. Nakon njih pozornicu su zauzeli stariji plesači koji su izveli slavonske plesove, što ih je naučila dječja skupina Hajdenjaki i Jelka Perušić. Predstavili su se i stariji tamburaši Židanskih zvjezdica koji ne samo da sviraju nego i pjevaju te redovito

nastupaju na adventskom koncertu u Hrvatskom Židanu i u Sambotelu. Židanske su zvjezdice i pjevale. Prekrasni glasovi ispunili su dvoranu i tko ih je čuo, opet ih želi slušati. I oni kao i tamburaši redovito nastupaju na adventskom koncertu u Hrvatskom Židanu i u Sambotelu. Plesna skupina Židanske zvjezdice predstavila se i koreografijom šokačkog plesa iz okolice Mohača koji je s njima uvježbao Đuro Jerant.

Voditeljica skupine Krisztina Pántos Kovacs

Uz Židanske zvjezdice na pozornici su te večeri u dvosatnom programu sudjelovali i stariji folklorasi i tamburaši te pjevači: Tamburaški sastav „Židanski bečari“ i Tamburaški sastav „Židanci“ nastupili su zajedno, osim njih Zbor „Peruška Marija“, Plesna skupina (odrasli) „Čakavci“ (utemeljena prije 20 godina). Nije izostala ni filmska projekcija slavljnika i brojna druga iznenađenja kojima se obilježila deseta obljetnica Židanskih zvjezdica.

Hvala Mirjani Steiner na informacijama i pomoći. Židanskim zvjezdicama pak želim još puno „zvjezdanih“ godina s isto toliko žara kao dosad.

Branka Pavić Blažetin

Virje – najslađe selo u Europi

„Virovska prkačijada“, manifestacija koja okuplja brojne slastičare iz Hrvatske, Europe i s drugih kontinenta, održana je ove godine od 17. do 19. svibnja u Virju, mjestu kraj Koprivnice. Privukla je tisuće obožavatelja uglavnom prhkih kolača, a među izlagačima bila je i ekipa Hrvatske samouprave Izvara, reče nam njezina predsjednica Klara Kovač.

Ekipa Hrvatske samouprave Izvara

Na stotine izlagačkih štandova, tisuće slastica raznih okusa, boja i oblika dovoljan su razlog za dosad najveću posjećenost Virovske prkačijade. Osim što se na njoj mogu kušati i kupiti kolači, moguće je pratiti proces njihove pripreme. Slastičari iz Italije, Vijetnama, Paragvaja, SAD-a, Mađarske i BiH demonstrirali su kako se pripremaju najpopularnije slastice u zemljama iz kojih dolaze. Koprivničko-križevački župan Darko Koren na otvorenju je kazao da je 9. Virovska prkačijada primjer kako se iz nevine, ali jako dobre i autentične ideje može ostvariti veliki projekt. Atmosferu na Prkačijadi najbolje opisuju riječi načelnika općine Virje Mirka Peroka, koji je kazao da je Virje toga dana „najslađe selo u Europi“.

Prkačijada? Što su prkači? To su tradicionalni podravski sitni kolači koji se spravljaaju od brašna, masti, šećera, jaja, ruma i začina kao što su papar, cimet i klinčić.

U sklopu programa ovogodišnje Virovske prkačijade održana je Vrtička virovska prkačijada i Mala virovska prkačijada s natjecanjem učenika iz vrtića i

Djevojke iz Virja

osnovnih škola kao i *Cooking show*om popraćenim degustacijom specijaliteta. Održano je natjecanje u spravljanju podravskih prkača po izvornim recepturama u kojem je sudjelovalo 27 udruga žena s područja županije, a bogati program nastavljen je s predavanjima, degustacijama i stručnim radionicama.

Gole... Dogovorili su nove suradnje i druženja i u Virju i Ždali i Selcu i Izvaru.

Jedan je od glavnih ciljeva ovoga europskog festivala malih tradicijskih kolača prenošenje znanja i vještina u pripremi malih prhkih kolača na najmlađe generacije. Cilj je sačuvati starinske recepte i razviti svijest o važnosti čuvanja vlastite tradicije i bogate baštine. Promoviraju se ugostiteljska zanimanja, otkrivaju male tajne velikih majstora, educira se... Virovska prkačijada ima međunarodni karakter, a ove godine uz brojne goste iz Hrvatske sudjelovali su gosti iz Italije, Vijetnama, Paragvaja, Sjedinjenih Američkih Država, Bosne i Hercegovine te Mađarske.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Đuro i Sanja Grčić

Kolači iz Izvara doživjeli su velik uspjeh

Mala stranica

U KIŠNIM LJETNIM DANIMA

Kad pričamo o ljetu, odmah pomislimo na vedre dane i sunce koje tople grije te planiramo kupanje ili izlet, a zatim ljetovanje. No nije uvijek tako – dogodi se i to da nekoliko dana pada kiša i tad ne znate što biste sa sobom. Ljetni praznici mogu biti ugodni i kad su kišni dani, ne samo kad je vrijeme lijepo. Ako želite, možete pronaći zanimljive aktivnosti. Evo nekoliko ideja za ljetni odmor kod kuće.

- ♥ **Pripremite originalno i ukusno jelo.** Pripremite lagane voćne salate, rashladite pića i kupite sladoled po želji te sa svim tim počastite svoje najdraže.
- ♥ **Slušajte omiljenu glazbu ili učite nove pjesme.** Prema mnogim psiholozima glazba spašava od melankolije i tuge. Brzo podiže raspoloženje i dovodi nas u pozitivno stanje duha, čak i ako cijeli dan moramo provesti sami kod kuće.
- ♥ **Pogledajte zanimljiv film u kućnom kinu.** Tijekom školske godine rijetko imate priliku pratiti sve filmske premijere i nova izdanja. Ljeti možete nadoknaditi zaostatak i upoznati se s najboljim filmovima sezone.
- ♥ **Komunicirajte sa zanimljivim sugovornicima ili novim poznanicima na društvenim mrežama.** Ljeti se primjetno povećava aktivnost korisnika na društvenim mrežama – tinejdžeri s velikim zadovoljstvom dijele svoje dojmove o odmoru tijekom praznika i često ažuriraju fotografije.
- ♥ **Igrajte igre na računalu.** Svake se godine pojavljuju novi proizvodi u tom svijetu, ali za njihovo upoznavanje zbog učenja često nemate ni vremena ni energije. Kišan ljetni dan dobra je prilika za to.
- ♥ **Pozovite prijatelje ili dobre poznanike u posjet.** U dobrom društvu možete igrati društvene igre ili započeti neobičnu svađu za zabavu. Primjerice, organizirajte pidžama-party ili igrajte Twister.

PRONAĐI ZAJEDNIČKO SLOVO

Prepoznaj riječi koje su prikazane slikama. Dvije riječi u svakom retku imaju samo jedno zajedničko slovo. Upiši to slovo u polje između, a u stupcu pročitaj novu riječ.

	→	<input type="text"/>	←	
	→	<input type="text"/>	←	
	→	<input type="text"/>	←	
	→	<input type="text"/>	←	
	→	<input type="text"/>	←	
	→	<input type="text"/>	←	

Srpanj – najsunčaniji mjesec

Srpanj je naš najsunčaniji mjesec i u prosjeku je najtopliji mjesec u godini. Mjesec srpanj svoje je latinsko ime dobio po velikom Juliju Cezaru, koji je u tom mjesecu imao rođendan. U našem jeziku prvi pravi ljetni mjesec ime je dobio po srpu, oruđu kojim se želo žito, što je bila najvažnija srpanjska aktivnost u našim krajevima. Srpanj u našoj zemlji ima najviše oborina u usporedbi s ostalim ljetnim mjesecima. Druga polovina srpnja najstabilnije je razdoblje ljeta. Dani su dugi i sunčani, a budući da je kut pod kojim sunčeve zrake padaju na zemlju velik, sunčevo zračenje gotovo je maksimalno. To omogućava rast dnevnih temperatura te dostizanje najviših temperaturnih vrijednosti u godini. Srpanj je uz kolovoz mjesec rekordnih vrućina u našoj zemlji. U tom mjesecu izmjerene su temperature više i od 40 stupnjeva.

Proširivanje suradnje

Konzulat Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži često je mjesto za sastanak raznih partnera iz Mađarske i Hrvatske. Počasni konzul dr. Atila Kos preko svojih kontakata nastoji pomoći u povezivanju gradova, naselja, udruga i institucija iz dviju zemalja. Nedavno su se u prostorijskim konzulata sastali načelnici nekih međimurskih i pomurskih naselja kako bi razgovarali o mogućnostima za pokretanje zajedničkih projekata. Na poziv počasnog konzula gostovao je i akademik dr. sc. Željko Cvetnić, s kojim se razgovaralo o raznim mogućnostima povezivanja hrvatske zajednice u Mađarskoj s matičnom domovinom.

Akademik je dugogodišnji prijatelj počasnog konzula. Obojica su po struci veterinari, pa surađuju na stručnom polju. Ipak, osim stručnih tema zanimaju ih i mnoge druge stvari kao što je proširivanje veza među Hrvatima. Dr. sc. Željko Cvetnić, inače predstojnik Veterinarskog zavoda u Križevcima, od 2016. godine član je Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pa je tijekom susreta došlo i do razgovora o mogućnostima suradnje institucije s hrvatskom zajednicom.

„Mi smo se s konzulom i prije vidjeli na raznim skupovima. Naime, on je tajnik Pannonske organizacije veterinarske komore, s kojom i naša komora surađuje. Odmah smo našli zajednički jezik u mnogim temama. Prije godinu dana gospodin Kos nazočio je u HAZU-u na promociji moje knjige *Povijest tuberkuloze* i tad je vidio gdje djelujemo, čime se bavimo. Bili smo u kontaktu i želio sam mu poslati svoju novu knjigu *Sveci, životinje i legende*, no on je ponudio

da se osobno vidimo i tako sam ga posjetio. U razgovoru o raznim stvarima te o njegovu i mojem poslu iskrslo je mnogo ideja kako bismo mogli proširiti suradnju i povezati se”, rekao je akademik Cvetnić.

Počasni konzul dr. Atila Kos prije dvije godine posredovao je u povezivanju pomurske vjerske zajednice s raznim hrvatskim župama. Tako su u župi u Keresturu počele hrvatske mise, vjerski su programi postali dvojezični. Ubuduće bi želio da se hrvatski jezik vježba i na satima vjeronauka kako bi se postupno hrvatski jezik vratio u crkvene obrede. Budući da je gospodin Cvetnić vjernik te da u svojoj obitelji ima svećenike i časne sestre, i u tom je pogledu ponudio pomoć. Osim toga akademik Cvetnić rado se bavi vjerskim temama – zanimala ga je veza vjerskih tema i životinja. Odlučio je to istražiti i ove je godine objavio knjigu „Sveci, životinje i legende”. Knjigu je poklonio konzulu. Tad se rodila ideja da bi sigurno bilo

Akademik dr. sc. Željko Cvetnić u društvu počasnog konzula dr. Atila Kosa

interesa za knjigom i u hrvatskoj zajednici u Mađarskoj te da bi mogla biti zanimljiva vjeronaučiteljima jer govori o mnogim temama bliskima i djeci. Knjiga ima različita gledišta: povijesno, etičko, veterinarsko. Životinje se pojavljuju kao pratitelji više svetaca, a često služe i simbolički kao etičke i moralne poruke. I domaće životinje često su prisutne u sakralnoj umjetnosti. Tim temama pozabavio se autor knjige.

Akademik Cvetnić radi nastavka suradnje dogovorio je susret počasnog konzula dr. Atila Kosa s predsjednikom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu Velimirom Neidhardtom.

Beta

Serdahelska djeca na smotri folkloru u Međimurju

Još krajem svibnja djeca iz dječjeg vrtića u Serdahelu gostovala su na Međunarodnoj smotri dječjeg folkloru „Majci na dar” u Donjem Vidovcu. Uz brojne folklorne skupine iz dječjih vrtića i osnovnih škola iz Hrvatske bili su jedini gosti iz inozemstva. U serdahelskom dječjem vrtiću, zahvaljujući materijalnoj potpori Mjesne samouprave Serdahela, jedanput tjedno poučava se hrvatski folklor pod vodstvom Gordane Gujaš. S mališanima ples uvježbavaju odgojiteljice Eva Hederić i Silvija Krimmel. Roditelji se vesele plesu, pa su s prihodima od bala koji su organizirali dali sašiti serdahelsku narodnu nošnju za djecu. Predsjednik KUD-a iz Donjeg Vidovca Nikola Matulin posebno je zahvalio roditeljima iz Serdahela što su omogućili to da njihova djeca sudjeluju na smotri. Odgojiteljicama je zahvalio na trudu u očuvanju pjesme i folkloru. Djeca iz Serdahela na smotri su predstavila pomurske plesove.

Beta Djeca iz serdahelskog dječjeg vrtića s odgojiteljicama

HODOČAŠĆE GOSPI ĐUDSKOJ

Hrvatska referatura Pečuške biskupije 26. svibnja pozvala je vjernike na hodočašće radi proslave blagdana Presvetog Trojstva u Đudu. Marijansko svetište u Đudu mjesto je okupljanja Hrvata vjernika s ugarskih prostora već stoljećima. Okupljaju se ondje Hrvati iz mađarskog dijela Podravine na blagdan Duhova, iz Bačke i iz mađarskog dijela Baranje na blagdan Presvetog Trojstva, Mohačani su stoljećima hodočastili na blagdan Velike Gospe.

I ove su godine na Duhovski ponedjeljak, na blagdan Blažene Djevice Marije Majke Crkve, podravski Hrvati hodočastili Gospi Đudskoj. Iz mnogih podravske naselja došli su Hrvati iz martinačke i šeljinske župe. Svetu je misu služio martinački župnik Ilija Čuzdi, a na orguljama je svirala martinačka kantorica Ana Šimara Gujaš.

Okupljaju se u Đudu i vjernici iz susjedne Baranjske županije, iz Osijeka, pa i iz daljih naselja jer ovo je jedno od najpoznatijih marijanskih hodočasničkih mjesta u Mađarskoj. Pečuški biskup Nesselrode podario je prije 312 godina (1713. godine) sadašnji milosni Gospin kip umjesto kipa koji je odnesen u Osijek u viorima Rakocijeve oslobodilačke borbe. Taj se kip i dandanas nalazi u Osijeku.

Prvi pisani spomen imena Đud datira iz 1290. godine. Krajem XVII. stoljeća bilježe se Gospina ukazanja, rađaju se legende prema kojima je Gospin kip postavljen još prije dolaska Mađara, za vrijeme Slavena, a mjesto

Zbor Hrvata iz Baranje koji je pjevao svetu misu

Ovogodišnje okupljanje vjernika na blagdan Svetog Trojstva započelo je molitvom krunice na hrvatskom jeziku, što je prethodilo svetoj misi. I ove godine Salančani su krenuli na poziv Hrvatske samouprave Salante, shodno stoljetnoj tradiciji, pješačkim

hodočašćem prema Đudu. Krenuli su od nijemetske crkve rano ujutro, u šest sati, a stigli su prije početka svete mise. Hrvatska samouprava Salante organizirala je i autobus za svoje vjernike, a sve hodočasnike povela je i na objed nakon svete mise i molitve križnoga puta. Okupilo ih se na pješačkom hodočašću više

od pedesetak, među njima i velik broj djece i mladeži. I iz nekih drugih naselja gdje djeluju hrvatske narodnosne samouprave organiziran je put. Put je prema mojim saznanjima organizirala Hrvatska samouprava Vršende, Hrvatska samouprava Barče i druge.

Svetu misu kod otvorenog oltara predvodio je mohački župnik i povjerenik Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije Ladislav Bačmai s brojnom braćom svećenicima, među njima i sa župnicima iz Republike Hrvatske. On je predvodio i molitvu

Salančani su pješice došli u Đud

križnog puta nakon svete mise. Svetu misu pjevale su članice zajedničkog pjevačkog zbora Baranje uz pratnju kantora iz Mohača Istvána Kövesija Nagya.

Godine 1860. iznad svetišta podignut je kip Žalosne Gospe, a u tome stoljeću izgrađena je Kalvarija, katoličko groblje. Iznad svega toga postavljen je jubilejski križ u 1900. godini.

Gospa Đudska, nazivana Gospom od Izvora, Utjehom žalosnih, utočište je mnogima i danas, a posebice je vole i utječu joj se bošnjački, podravski i šokački Hrvati, pa i bunjevački Hrvati s Vancage.

Branka Pavić Blažetin

Brojni svećenici

je već tad bilo pod zaštitom Majke Božje od Izvora. Od 1689. godine svetište je prepušteno na brigu franjevaca. Crkva se između 1739. i 1742. preuređuje i dograđuje u baroknom stilu. Papa Pio V. 1805. daje crkvi dozvolu za organiziranje proštenja. Godine 1950., nakon što je tadašnja vlast odredbom ukinula redovnička zvanja, brigu o svetištu od franjevaca preuzimaju svjetovni svećenici, a devedesetih godina crkva se u cijelosti obnavlja. Papa Benedikt XVI. 2008. dodjeljuje crkvi titulu Basilica Minor.

Međunarodni susret folklorša i tamburaša

Središtem Murskog Središća – šetnicom uz Muru, scenom CZK-a Rudar i zelenom poljanom Zalešća – 8. se lipnja pjevalo, plesalo i sviralo.

Brojni folklorša i tamburaši iz Bosne i Hercegovine, Austrije, Mađarske, hrvatskog Zagorja i Murskog Središća susreli su se ponovno na međunarodnom susretu folklorša i tamburaša. Stotinjak umjetnica i umjetnika sa svojim koreografijama, napjevima, glazbom i identitetom svojega zavičaja pokazali su kako se čuva i njeguje tradicija. Uz domaćine, KUD „Mura“, susretu su nazočili Radničko kulturno društvo „Grmeč“ iz Bosanske Krupe iz Bosne i Hercegovine, Tamburica „Stalnost“ iz Čajte u Austriji, Tamburaški sastav „Žgano“ iz Narde i KUD „Salinovec“ iz Zagorja.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Centar za kulturu „Rudar“

Tamburaški sastav „Žgano“

Svi zajedno

ŠIOFOK – Već 14. put zaredom krajem svibnja organizirano je Državno natjecanje umirovljenika Tko – što – zna i Festival ples naroda – glazba naroda. Ove je godine natjecanje održano u Šiofoku. Kako doznaje Hrvatski glasnik, na natjecanju su sudjelovali članovi kisečke hrvatske skupine umirovljenika, Zbor i Orkestar „Zora“, sambotelska hrvatska ekipa umirovljenika, Zbor „Đurđice“ i Plesna skupina „Senior“.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Júlia Jágerné Molnár

Boravak znanstvenika iz Instituta za istraživanje migracija u Petrovu Selu

Od 21. do 23. svibnja 2024. znanstvenici iz Instituta za istraživanje migracija dr. sc. Marinko Vuković, dr. sc. Matijas Baković i asistent Vjekoslav Blazsetin boravili su u posjetu hrvatskoj zajednici u Petrovu Selu u Mađarskoj. U ime Hrvata u Petrovu Selu domaćini su znanstvenicima bili ravnatelj Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Andrija Handler te ravnateljica Hrvatsko-mađarske narodnosne dvojezične osnovne škole Petrovo Selo Ana Škrapić Timar. Tijekom boravka upoznali su se s radom te susreli s učiteljima i učenicima te dvojezične hrvatsko-mađarske osnovne škole. Znanstvenici iz Instituta boravili su u Petrovu Selu u okviru projekta „Mapiranje hrvatske nacionalne manjine u europskim državama – Hrvati u Mađarskoj i Crnoj Gori

U Petrovu Selu

(MAHRNAM-MICG)“ voditeljice prof. dr. sc. Vande Babić Galić. Odradili su polustrukturirane dubinske intervju s kazivačima iz tri dobne skupine (mlađi od 30 godina, od 40 do 60 godina, stariji od 70 godina).

Izvor: IMIN